

Брюксел, 25 ноември 2022 г.
(OR. en)

15149/22

LIMITE

TELECOM 488
DIGIT 221
CYBER 383
COMPET 940
RECH 622
PI 164
MI 861
EDUC 403
JAI 1534
ENFOPOL 587
COSI 303

БЕЛЕЖКА ПО ТОЧКИ А

От:	Комитета на постоянните представители (I част)
До:	Съвета
№ предх. док.:	14881/22
№ док. Ком.:	5783/22
Относно:	Европейска декларация относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие – Одобряване

1. На 26 януари 2022 г. Комисията предложи „Европейска декларация относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие („Декларацията“) въз основа на съобщението „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифровото десетилетие“ от 9 март 2021 г.
2. Предложението на Комисията предвижда подписване на Декларацията от Европейския парламент, Съвета и Комисията. Предвижда се тази церемония да се проведе успоредно със заседанието на Европейския съвет, което ще се проведе на 15—16 декември 2022 г.

3. На заседанието си от 23 ноември 2022 г. Комитетът на постоянните представители постигна консенсус по текста на Декларацията, поместена в док. 14881/22.
4. С оглед на посоченото по-горе Съветът се приканва:
- да одобри текста на Декларацията, съдържащ се в приложението към настоящата бележка; и
 - да упълномощи председателството да подпише Декларацията от негово име.

Европейска декларация относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие

Европейският парламент, Съветът и Комисията тържествено прогласяват следната съвместна Декларация относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие

Преамбюл

като имат предвид, че:

- (1) Съгласно заложеното в член 2 от Договора за Европейския съюз, Европейският съюз (ЕС) е „съюз на ценности“, основан на зачитането на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Освен това съгласно Хартата на основните права на Европейския съюз ЕС се основава на неделимите и универсални ценности на човешко достойнство, свобода, равенство и солидарност. Хартата също така потвърждава правата, произтичащи по-специално от международните задължения, които са общи за държавите членки.
- (2) Цифровата трансформация засяга всеки аспект от живота на хората. Тя предлага значителни възможности за по-добро качество на живот, икономически растеж и устойчивост.
- (3) Цифровата трансформация също така създава предизвикателства за нашите демократични общества, за нашите икономики и за отделните хора. С ускоряването на цифровата трансформация настъпи моментът ЕС да посочи как неговите ценности и основни права, приложими офлайн, следва да бъдат прилагани в цифровата среда. Цифровата трансформация не бива да води до регресия на правата. Това, което е незаконно офлайн, е незаконно и онлайн. Настоящата декларация не засяга „офлайн политиките“, например достъпа до ключови обществени услуги офлайн.

- (4) Парламентът отпрати няколко призова за установяване на етични принципи, ръководещи подхода на ЕС към цифровата трансформация, както и за гарантиране на пълното спазване на основните права, например защитата на данните, правото на неприкосновеност на личния живот, недискриминацията и равенството между половете, както и на принципи като защита на потребителите, технологична и мрежова неутралност, надеждност и приобщаване. Той също така призова за засилена защита на правата на потребителите в цифровата среда, както и на правата на работниците и правото на откъсване от работната среда¹.
- (5) Чрез Декларацията от Лисабон „Цифрова демокрация с цел“ и въз основа на предишни инициативи като Декларацията от Талин относно електронното управление и Берлинската декларация относно цифровото общество и основаното на ценности цифрово управление държавите членки призоваха за модел на цифровата трансформация, с който се укрепва човешкото измерение на цифровата екосистема, в чиято основа е цифровият единен пазар. Освен това държавите членки призоваха за модел на цифровата трансформация, който да гарантира, че технологиите спомагат да се отговори на нуждата от предприемане на действия в областта на климата и опазването на околната среда.
- (6) Визията на ЕС за цифровата трансформация поставя хората на централно място, овластява ги и насърчава иновативните предприятия. В решението относно политическата програма до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“ се определят конкретни цифрови цели въз основа на четири основни точки (цифрови умения, цифрови инфраструктури, цифровизация на предприятията и на обществените услуги). Пътят на ЕС към цифровата трансформация на нашите общества и икономика обхваща по-специално цифровия суверенитет по открит начин, зачитането на основните права, принципите на правовата държава и демокрацията, приобщаването, достъпността, равенството, устойчивостта, издръжливостта, сигурността, подобряването на качеството на живот, наличието на услуги и зачитането на правата и стремежите на всички. Тя следва да допринесе за динамична, ресурсно ефективна и справедлива икономика и общество в ЕС.
- (7) В настоящата декларация се посочват общите политически намерения и ангажименти и се припомнят най-съществените права в контекста на цифровата трансформация. Декларацията следва също така да насочва създателите на политики при обсъждането на тяхната визия за цифровата трансформация: поставяне на хората в центъра на цифровата трансформация; подкрепа за солидарността и приобщаването чрез свързаност, цифрово образование, обучение и умения, справедливи и равни условия на труд, както и достъп до цифрови обществени услуги онлайн; подчертава се значението на свободата на избор при взаимодействията с алгоритми и системи с изкуствен интелект, при това в справедлива цифрова среда. насърчаване на участието в цифровото публично пространство; повишаване на безопасността, сигурността и овластяването в цифровата среда, по-специално за децата и младите хора, като същевременно се гарантира неприкосновеността на личния живот и индивидуалният контрол върху данните; утвърждаване на устойчивостта. Различните глави на настоящата декларация следва да формират цялостна референтна рамка и не следва да се разглеждат изолирано.

¹ 2020/2216(INI); 2020/2018(INL); 2020/2019(INL); 2020/2022(INI); 2020/2012(INL); 2020/2014(INL); 2020/2015(INI); 2020/2017(INI); 2019/2186(INI); 2019/2181(INL); 2022/2266(INI)

- (8) Настоящата декларация следва да служи и като отправна точка за предприятията и други имащи отношение участници при разработването и внедряването на нови технологии. Насърчаването на научните изследвания и иновациите е важно в това отношение. Специално внимание следва да се обърне и на МСП и стартиращите предприятия.
- (9) Демократичното функциониране на цифровото общество и икономика следва да бъде допълнително засилено, при пълно зачитане на принципите на правовата държава, ефективните правни средства за защита и правоприлагането. Настоящата декларация не засяга законоустановените граници на упражняване на правата, за да ги съгласува с упражняването на други права или необходими и пропорционални ограничения, които са в обществен интерес.
- (10) По-конкретно настоящата Декларация се основава на първичното право на ЕС, и по-специално на Договора за Европейския съюз, Договора за функционирането на Европейския съюз, Хартата на основните права на Европейския съюз, както и на вторичното законодателство и съдебната практика на Съда на Европейския съюз. Тя също така се основава на Европейския стълб на социалните права и го допълва. Тя има декларативен характер, поради което не засяга съдържанието на правните норми или тяхното прилагане.
- (11) Съюзът следва да популяризира Декларацията в отношенията си с други международни организации и трети държави, включително отразявайки тези права и принципи в търговските си отношения, с амбицията, че принципите ще направляват международните партньори към цифрова трансформация, която поставя хората и техните универсални човешки права на централно място в целия свят. Декларацията следва да служи по-специално като отправна точка за дейности в контекста на международни организации, например изпълнението на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, както и подхода за участие на различните заинтересовани страни в управлението на интернет.
- (12) Популяризирането и прилагането на Декларацията е споделен политически ангажимент и отговорност на ЕС и неговите държави членки в рамките на съответните им компетенции и в пълно съответствие с правото на ЕС. Комисията ще докладва редовно на Парламента и на Съвета за постигнатия напредък. Държавите членки и Комисията следва да вземат предвид цифровите принципи и права, установени в Декларацията, когато си сътрудничат за постигането на общите цели, определени в решението относно политическата програма до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“.

Декларация относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие

Целта ни е да насърчим европейски път за цифровата трансформация, който поставя хората в центъра, изграден е върху европейските ценности и основните права на ЕС, като се утвърждават универсалните права на човека и се облагодетелстват всички хора и предприятия и обществото като цяло.

Поради това декларираме:

Глава I: Поставяне на хората в центъра на цифровата трансформация

1. Хората заемат централно място в цифровата трансформация в Европейския съюз. Технологиите следва да служат и да са от полза за всички хора, живеещи в ЕС, и да им дават възможност да преследват стремежите си при пълна сигурност и зачитане на основните им права.

Поемаме ангажимент за:

- а) укрепване на демократичната рамка за цифровата трансформация, която да е от полза за всички и да подобрява живота на всички хора, живеещи в ЕС;
- б) предприемане на необходимите мерки, за да се гарантира, че ценностите на ЕС и правата на хората, признати от правото на ЕС, се зачитат както онлайн, така и офлайн;
- в) насърчаване и гарантиране на отговорни и старателни действия от страна на всички участници, публични и частни, в цифровата среда;
- г) активно популяризиране на тази визия за цифровата трансформация, включително в международните ни отношения.

Глава II: Солидарност и приобщаване

2. Технологиите следва да се използват за обединяване, а не за разделяне на хората. Цифровата трансформация следва да допринесе за справедливи и приобщаващи общество и икономика в ЕС.

Поемаме ангажимент за:

- а) гарантиране, че при проектирането, разработването, внедряването и използването на технологични решения се зачитат основните права, дава се възможност за тяхното упражняване и се насърчават солидарността и приобщаването;
- б) цифрова трансформация, при която никой не е изоставен. Тя следва да е от полза за всички, да постига равновесие между половете и да включва по-специално възрастните хора, хората в селските райони, хората с увреждания или маргинализираните, уязвимите или обезправени лица и тези, които действат от тяхно име. Тя следва също така да утвърждава културното и езиковото многообразие;
- в) разработването на подходящи рамки, така че всички участници на пазара, възползващи се от цифровата трансформация, да поемат своите социални отговорности и да допринасят справедливо и пропорционално за разходите за обществени блага, услуги и инфраструктури в полза на всички хора, живеещи в ЕС.

Свързаност

3. Всички, навсякъде в ЕС, следва да имат достъп до високоскоростна цифрова свързаност на достъпни цени.

Поемаме ангажимент за:

- а) осигуряване на достъп до висококачествена свързаност с наличен достъп до интернет за всички, независимо къде в ЕС се намират, включително за лицата с ниски доходи;
- б) защитаване и утвърждаване на неутралния и отворен интернет, в който съдържанието, услугите и приложенията не са неоправдано блокирани или влошени.

Цифрово образование, обучение и умения

4. Всеки има право на образование, обучение и учене през целия живот и следва да може да придобива всички основни и задълбочени цифрови умения.

Поемаме ангажимент за:

- а) насърчаване на висококачествено цифрово образование и обучение, включително с оглед преодоляване на неравенството между половете в областта на цифровите технологии;
- б) подкрепа за усилията, които позволяват на учещи се и преподаватели да придобиват и споделят цифровите умения и компетентности, включително медийна грамотност, както и критично мислене, необходими за активното участие в икономиката, обществото и демократичните процеси;
- в) популяризиране и подкрепа на усилията за осигуряване на всички институции за образование и обучение с цифрова свързаност, инфраструктура и пособия;
- г) предоставяне на възможност всеки да се адаптира към промените, предизвикани от цифровизацията на труда, чрез повишаване на квалификацията и преквалификация.

Справедливи и равноправни условия на труд

5. Всеки има право на справедливи, равноправни, здравословни и безопасни условия на труд и подходяща защита в цифровата среда, така както на физическото работно място, независимо от неговия статут, форма и срок на заетост.
6. Профсъюзите и организациите на работодателите играят важна роля в цифровата трансформация, особено за определянето на справедливи и равноправни условия на труд, включително по отношение на използването на цифрови инструменти на работното място.

Поемаме ангажимент за:

- а) гарантиране, че всеки има възможност да се откъсне от работната среда и да се възползва от предпазни мерки за равновесие между професионалния и личния живот в цифровата среда;
- б) гарантиране, че в работната среда цифровите инструменти по никакъв начин не излагат на риск физическото и психичното здраве на работниците;
- в) гарантиране на зачитането на основните права на работниците в цифровата среда, включително правото им на неприкосновеност на личния живот и правото на сдружаване, правото на колективно договаряне и колективни действия, както и на защита срещу незаконно и необосновано наблюдение;
- г) гарантиране, че използването на изкуствен интелект на работното място е прозрачно и следва основан на риска подход, както и че се предприемат съответните превантивни мерки за поддържане на безопасна и здравословна работна среда;
- д) гарантиране по-специално на човешкия надзор при вземането на важни решения, засягащи работниците, и че работниците са по принцип информирани, че взаимодействат със системи с изкуствен интелект.

Цифрови обществени услуги онлайн

7. Всеки следва да има онлайн достъп до ключови обществени услуги в ЕС. От никого не трябва да се изисква да предоставя данни по-често от необходимото при достъп и използване на цифрови обществени услуги.

Поемаме ангажимент за:

- а) гарантиране, че на хората, живеещи в ЕС, се предлага възможност за използване на доброволна основа на достъпна, сигурна и надеждна цифрова самоличност, която дава достъп до широк спектър от онлайн услуги;
- б) осигуряване на широка достъпност и повторно използване на информацията от общественения сектор;
- в) улесняване и подпомагане на безпрепятствен, сигурен и оперативно съвместим достъп в целия ЕС до цифрови обществени услуги, предназначени да отговорят на потребностите на хората по ефективен начин, включително и по-специално цифрови здравни услуги и услуги за полагане на грижи, по-конкретно достъп до електронни здравни досиета.

Глава III: Свобода на избор

Взаимодействия с алгоритми и системи с изкуствен интелект

8. Изкуственият интелект следва да служи като инструмент за хората, като крайната цел е да се повиши тяхното благосъстояние.
9. Всеки следва да бъде овластен да се възползва от предимствата на алгоритмичните системи и системите с изкуствен интелект, включително като прави собствения си информиран избор в цифровата среда, като същевременно бъде защитен от рискове и вреди за здравето си, безопасността си и основните си права.

Поемаме ангажимент за:

- а) популяризиране на ориентирани към човека, надеждни и етични системи с изкуствен интелект през целия период на тяхното разработване, внедряване и използване, в съответствие с ценностите на ЕС;
- б) гарантиране на адекватно ниво на прозрачност относно използването на алгоритми и изкуствен интелект, както и хората да бъдат овластени да ги използват и да бъдат информирани при взаимодействието си с тях;
- в) гарантиране, че алгоритмичните системи се основават на подходящи набори от данни, така че да се избегне незаконна дискриминация и да се даде възможност за човешки надзор над всички резултати, засягащи безопасността на хората и основните им права;
- г) гарантиране, че технологиите, например изкуственият интелект, не се използват за предопределяне на избора на хората, например по отношение на здравето, образованието, заетостта и личния им живот;
- д) осигуряване на гаранции и предприемане на подходящи действия, включително чрез насърчаване на надеждни стандарти, за да се гарантира, че изкуственият интелект и цифровите системи са безопасни във всеки един момент и се използват при пълно зачитане на основните права;
- е) предприемане на мерки, за да се гарантира, че при научните изследвания в областта на изкуствения интелект се спазват най-високите етични стандарти и съответното право на ЕС.

Справедлива цифрова среда

10. Всеки следва да може ефективно и свободно да избира кои онлайн услуги да използва въз основа на обективна, прозрачна, леснодостъпна и надеждна информация.
11. Всеки следва да има възможност да се конкурира справедливо и да въвежда иновации в цифровата среда. От същото следва да се ползват и предприятията, включително МСП.

Поемаме ангажимент за:

- а) гарантиране на безопасна и сигурна цифрова среда, основана на лоялна конкуренция, в която основните права са защитени, правата на ползвателите и защитата на потребителите в рамките на цифровия единен пазар са гарантирани, а отговорностите на платформите, особено на големите участници и пазачите на информационния вход, са ясно определени;
- б) насърчаване на оперативната съвместимост, прозрачността, отворените технологии и стандарти като начин за по-нататъшно укрепване на доверието в технологиите, както и способността на потребителите да правят автономен и информиран избор.

Глава IV: Участие в цифровото публично пространство

12. Всеки следва да има достъп до надеждна, разнообразна и многоезична цифрова среда. Достъпът до разнообразно съдържание допринася за плуралистичен обществен дебат и ефективно участие в демокрацията по недискриминационен начин.
13. Всеки има право на свобода на изразяване на мнение, свобода на информация и свобода на събранията и сдруженията в цифровата среда.
14. Всеки следва да бъде в състояние да се информира за това кой притежава или контролира използваните от него медийни услуги.
15. Онлайн платформите, особено много големите онлайн платформи, следва да подкрепят свободния и демократичен дебат онлайн. Предвид ролята на техните услуги за формирането на общественото мнение и дискурс, много големите онлайн платформи следва да ограничават рисковете, произтичащи от функционирането и използването на техните услуги, включително във връзка с кампании за невярна информация и дезинформация, и да защитават свободата на изразяване.

Поемаме ангажимент за:

- а) продължаване на защитата на всички основни права онлайн, по-специално свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, включително свободата и плурализма на медиите;
- б) подкрепа за разработването и оптималното използване на цифровите технологии за стимулиране на ангажираността на хората и демократичното им участие;
- в) предприемане на пропорционални мерки за справяне с всички форми на незаконно съдържание, при пълно зачитане на основните права, включително правото на свобода на изразяване и свобода на информация, и без да се установяват общи задължения за контрол или цензура;
- г) създаване на цифрова среда, в която хората са защитени от дезинформация и манипулиране на информацията и други форми на вредно съдържание, включително тормоз и основано на пола насилие;
- д) подкрепа за ефективен достъп до цифрово съдържание, отразяващо културното и езиковото многообразие в ЕС;
- е) оправомощаване на физическите лица да правят свободно определен избор и ограничаване на използването на уязвимости и предубеждения, а именно чрез целенасочена реклама.

Глава V: Безопасност, сигурност и овластяване

Защитена, безопасна и сигурна цифрова среда

16. Всеки следва да има достъп до цифрови технологии, продукти и услуги, които са създадени да бъдат безопасни и сигурни и защитават неприкосновеността на личния живот, което води до висока степен на поверителност, цялост, наличност и автентичност на обработваната информация.

Поемаме ангажимент за:

- а) предприемане на допълнителни мерки за насърчаване на проследимостта на продуктите и за гарантиране, че на цифровия единен пазар се предлагат само продукти, които са безопасни и в съответствие със законодателството на ЕС;
- б) защита на интересите на хората, предприятията и публичните институции срещу свързаните с киберсигурността рискове и киберпрестъпността, включително срещу нарушения на сигурността на данните и кражба или манипулиране на самоличността. Това включва изисквания за киберсигурността на свързаните продукти, пуснати на единния пазар;
- в) противодействие и подвеждане под отговорност на лицата, които се стремят да подкопаят в ЕС онлайн сигурността и целостта на цифровата среда или които насърчават насилието и омразата чрез цифрови средства.

Неприкосновеност на личния живот и индивидуален контрол върху данните

17. Всеки има право на неприкосновеност на личния живот и на защита на личните данни. Второто включва контрол на лицето върху начина, по който личните му данни се използват, и върху това с кого се споделят.
18. Всеки има право на поверителност на съобщенията си и на информацията, съдържаща се в електронните му устройства, както и да не бъде подлаган на незаконни мерки за онлайн наблюдение, неправомерно всеобхватно проследяване или прихващане.
19. Всеки следва да може да определя своето цифрово наследство и да решава какво да се случва след смъртта му с личните му акаунти и засягащата го информация.

Поемаме ангажимент за:

- а) гарантиране, че всеки има ефективен контрол върху своите лични и нелични данни в съответствие с правилата на ЕС за защита на данните и приложимото право на ЕС;
- б) ефективно гарантиране на възможността физическите лица лесно да прехвърлят своите лични и нелични данни между различни цифрови услуги в съответствие с правата на преносимост;
- в) ефективна защита на съобщенията от неразрешен достъп на трети страни;
- г) забрана за незаконно идентифициране, както и за незаконно съхраняване на данни за дейността.

Защита и овластяване на децата и младите хора в цифровата среда

20. Децата и младите хора следва да бъдат овластени да правят безопасен и информиран избор и да се изявяват творчески в цифровата среда.
21. Съобразени с възрастта материали и услуги следва да подобрят опита, благосъстоянието и участието на децата и младите хора в цифровата среда.
22. Следва да се обърне специално внимание на правото на децата и младите хора да бъдат защитени от всички престъпления, извършвани чрез цифрови технологии или улеснявани чрез тях.

Поемаме ангажимент за:

- а) предоставяне на възможности на всички деца и млади хора да придобият необходимите умения и компетентности, включително медийна грамотност и критично мислене, за да се ориентират активно и безопасно в цифровата среда и да участват в нея, както и да правят информиран избор;
- б) насърчаване на положителния опит за децата и младите хора в съобразена с възрастта и безопасна цифрова среда;
- в) защита на всички деца и млади хора от вредно и незаконно съдържание, експлоатация, манипулиране и злоупотреба онлайн, както и предотвратяване на използването на цифровото пространство за извършване или улесняване на престъпления;
- г) защита на всички деца и млади хора срещу незаконно проследяване, профилиране и таргетиране, особено с търговска цел;
- д) включване на децата и младите хора в разработването на засягащите ги политики в областта на цифровите технологии.

Глава VI: Устойчивост

23. С цел да се избегнат значителни вреди за околната среда и да се насърчава кръговата икономика, цифровите продукти и услуги следва да се проектират, произвеждат, използват, ремонтират, рециклират и обезвреждат по начин, който смекчава отрицателното им въздействие върху околната среда и върху обществото и се избягва преждевременното им излизане от употреба.
24. Всеки следва да има достъп до точна и лесноразбираема информация относно въздействието върху околната среда и енергопотреблението на цифровите продукти и услуги, възможностите за ремонтването им и продължителността на жизнения им цикъл, която да му позволи да направи отговорен избор.

Поемаме ангажимент за:

- а) подкрепа за разработването и използването на устойчиви цифрови технологии, които имат минимално отрицателно екологично и социално въздействие;
- б) стимулиране на устойчиви решения и бизнес модели на потребителите и насърчаване на устойчиво и отговорно корпоративно поведение в рамките на световните вериги за създаване на стойност на цифровите продукти и услуги, включително с оглед на борбата с принудителния труд;
- в) насърчаване на разработването, внедряването и активното използване на иновативни цифрови технологии с положително въздействие върху околната среда и климата, така че да се ускори екологичният преход;
- г) насърчаване на стандарти и етикети за устойчивост на цифровите продукти и услуги.